

Oponentní posudek

Disertační práce autora: **Mgr. Roberta Klose**

s názvem: **E-learning a jeho využití při výuce lékařské a ošetrovatelské etiky**

Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky Lékařské fakulty UP v Olomouci

Školitel: Doc. PhDr. Kateřina Ivanová, Ph.D.

Oponent: Ing. Jaroslav Zlámal, Ph.D., LF a FZV UP v Olomouci

Školní rok: 2011

Oponentní posudek je členěn do několika obsahových částí, první z nich se zabývá významem disertační práce pro daný obor:

- 1) Disertační práce Mgr. Klose je původní, originální dílo zabývající se problematikou, která na UP v Olomouci dosud nebyla do takovéto hloubky a s provedeným výzkumem napsána.

Na kvalitě této práce se zřetelně projevuje nejen teoretická znalost autora a jeho přehled celé pedagogické problematiky, ale i jeho praktické zkušenosti a dovednosti jednak z vlastního pedagogického působení při výuce lékařské a ošetrovatelské etiky v prezenční formě, ale i praktické znalosti a zkušenosti s distančním způsobem studia a zvláště pak s realizací e-learningu.

Přínos této práce je nejen pro Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP v Olomouci, ale rovněž v daleko širším měřítku i pro celý obor sociálního lékařství, neboť ukazuje cestu dalšího moderního způsobu výuky jedné z významných disciplín sociálního lékařství. Přitom poznatky a zjištění provedeného výzkumu naznačují využitelnost při aplikaci i do jiných disciplín studia a výuky sociálního lékařství v daleko širším rozsahu. Poznatky a řešení autora na základě provedené obsahové analýzy jsou aplikovatelné i do ostatních výukových disciplín a do technického vybavení ostatních pedagogů ústavu. Proto lze přínos této disertační práce hodnotit vysoko. Práce patří do kategorie prací zabývajících se moderními metodami výuky, interaktivního působení studujících i pedagogů, metodami, které mají bezprostřední dopad jak v ekonomických efektech, tak především v efektech pedagogických, manažerských, v celkové organizaci práce, time managementu, oboustranných úsporách času, prostoru či nákladů.

- 2) Autor postupoval při koncepci disertační práce velmi systematicky, logicky, v historických souvislostech i v širším odborném kontextu. Práce má jasně danou strukturu, která začíná vymezením distančního vzdělávání, jeho historických kořenů, formách, pokračuje popisem a rozбором celé organizace DiV, prostředků, technických, metodických a pedagogických nástrojů této vzdělávací metody. Jsou definovány role účastníků DiV, jejich funkce, činnost, nástroje, formy komunikace a technická média. V druhé části teorie pak autor definuje dnes převládající formu DiV, a to e-learning, jeho silné i slabé stránky, srovnává tento způsob výuky s ostatními, především klasickou, prezenční formou studia, zabývá se prvky e-learningu a zvláště pak věnuje pozornost tvorbě e-learningových textů. V této části se zřetelně projevuje nejen jeho znalost teoretická (získaná z poměrně širokého rozsahu použité odborné literatury), ale také z praktické aplikace psaní vlastních e-learningových textů, učebnic a realizace výuky e-learningovým způsobem. Je podrobně popsán systém LMS Unifor, který je na UP využíván při realizaci distančních forem studia a jsou pak provedeny aplikace tohoto systému do zavádění e-learningové výuky pro vybrané obory na LF UP v Olomouci, a to ty, které jsou garantovány a realizovány přímo Ústavem sociálního lékařství a zdravotní

politiky LF UP, na nichž se autor jako pedagog přímo podílí. Z celkového postupu výstavby disertační práce je vidět, že autor má pedagogické vzdělání, že se problematikou moderních metod vyučování dlouhodobě zabývá a že i v oboru, který přednáší v rámci sociálního lékařství zná a ví, co je žádoucí a možné aplikovat do e-learningové formy. Postupem od komplexního k dílčímu, jednoduchého ke složitějšímu, uváděním poznatků do širšího kontextu i podrobným popisem a analýzou i dílčích prvků, autor naplňuje cíl, který je definován hned na začátku práce a jeho splnění pak prokázáno i v závěrech výzkumné analýzy v závěrečné části DiP.

- 3) V třetí části DiP (úvodní aplikační části) se autor zabývá výukou lékařské a ošetrovateľské etiky realizované ústavem několika pedagogy, včetně samotného autora. Autor na ukázkách z díla Doc. PhDr. Kateřiny Ivanové, Ph.D. „Zdravotnická etika“ podrobněji uvádí a komentuje hlavní zásady psaní e-learningového textu, včetně jeho atributů, specifických prvků a postupu. Současně přináší i obrázek výuky pomocí e-learningu na jiných lékařských a zdravotnických fakultách v ČR. Je to ucelený přehled aplikace e-learningu ve výuce dané disciplíny. Autor se pohybuje v oblasti, kterou dobře zná, jeho definice, komentáře, odkazy jsou jasné, stručné, výstižné. Je zřetelné, jaké výhody má aplikace e-learningu právě v oblasti výuky etiky, jakým způsobem autor pracuje s e-learningovými texty, jak využívá možností organizace výuky, krátkodobých i dlouhodobých úkolů k motivaci studentů v této výuce.
- 4) Čtvrtá část se zabývá vlastním výzkumem prováděným na základě obsahové analýzy esejů studujících jednak v kurzu Etika v ošetrovateľství, jednak v kurzu Management zdravotníctví. Výzkum je uvozen několika hypotézami, které se z větší části potvrzují, některé nikoliv. Práce má v této části přesně daný výzkumný rámec, autor pracuje zcela v souladu s vědeckými postupy, využívá statistiky, výsledky znázorňuje pomocí grafů a komentuje výsledky. Tady je třeba zmínit některé drobné nedostatky, které se vyskytují v celém textu DiP, a to malé překlapy. Jsou to však jen formální drobné maličkosti, které nesnižují odborné kvality DiP a její přínos k dalšímu rozvoji e-learningu ve výuce. Autor na základě výzkumu dochází k zajímavým závěrům, vyvozuje z nich adekvátní stanoviska, přináší návrhy na zlepšení a doporučení ke korekturám další výuky tímto způsobem. Jeho závěry a doporučení jsou nepochybně cenné i pro jiné autory e-learningových textů i samotné realizace e-learningové formy studia. Při hodnocení tohoto příspěvku autora k rozvoji výukových metod je nutno zmínit i jeho vlastní publikační činnost zahrnující sborníky, skripta i odborné články, realizaci grantu atd.
- 5) Závěr: Disertační práce Mgr. Roberta Klose splňuje kritéria pro její uznání, je kvalitní, přináší nové pohledy a poznatky z dané oblasti, zajímavé pohledy vyplývající z vlastního výzkumu i dobrá a přínosná doporučení či návrhy na zlepšení výuky disciplíny etiky realizované jednak na LF, tak i na FZV UP v Olomouci. Na základě těchto přínosů DiP

d o p o r u č u j i

práci k obhajobě a po jejím úspěšném obhájení pak udělení akademického titulu doktor ve zkratce Ph.D. uváděného za jménem ve smyslu §47 Zákona o vysokých školách č. 111/98 Sb.

V Olomouci dne 7.6.2011

Ing. Jaroslav Zlámal, Ph.D.

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

NÁZEV DISERTAČNÍ PRÁCE : **E-LERNING AJEHO VYUŽITÍ PŘI VÝUCE
LÉKAŘSKÉ A OŠETŘOVATELSKÉ ETIKY**

AUTOR DISERTAČNÍ PRÁCE : Mgr. Robert Klos

VEDOUcí DISERTAČNÍ PRÁCE: doc. PhDr. Kateřina Ivanová, PhD.

OPONENT DISERTAČNÍ PRÁCE: doc.PhDr. Yvetta Vrublová,PhD.

Hlavním cílem disertační práce byla evaluace e-learningového kurzu Zdravotnická etika. Zpracování uvedené problematiky je přínosné pro efektivitu učebního procesu, který se v současné době neustále zdokonaluje. Význam e-learningu je opodstatněný, jeho rozvoj při výuce můžeme sledovat v mnoha vzdělávacích programech, a to zejména v programech kombinovaných, kde sehrává významnou roli.

Práce je rozdělena do čtyř na sebe navazujících kapitol, které spolu logicky souvisí. Teoretická část práce neobsahuje všechny uvedené literární prameny (BERGE, Z.,BEAUCHAMP,T. aj.) Teoretická část se mohla více zaměřit na zahraniční zdroje, které autor uvádí v použité literatuře. Celkově 16 stran textu str. 58 – 74 je kompletně přepsáno z distančního textu doc. PhDr. Kateřiny Ivanové,PhD (tyto ukázky mohly být vloženy do příloh). Autor při zpracování teoretické části mohl využít více zahraničních pramenů. Celkově teoretická část odpovídá minimálním požadavkům kladeným na zpracování disertační práce., jsou zde zpracovány všechny nosné body klíčových slov předložené disertační práce.

V praktické části, která se zabývá obsahovou analýzou, jsou srozumitelně nastíněny oblasti, kterými se autor ubíral. Dostatečně je zde popsána i metoda prováděného průzkumu. Výzkumný vzorek je autorem popsán jednoduše, doporučovala bych doplnit konkrétní charakteristiky výběru vzorku. Autor se této problematice věnoval pouze při analýze vlivu na výsledky. V praktické části je stanoveno celkem 5 výzkumných hypotéz. Hypotézy jsou zpracovány pouze procentuálně. Výzkumné otázky mohly být více propracovány a jít více do hloubky uvedené problematiky. Diskuse je zpracována pouze na dvou stranách textu, věřím, že autor by jistě uměl hlouběji charakterizovat zjištěné výsledky. Výsledky disertační práce jsou zajímavé a inspirující, vedou k zamyšlení nad zkvalitněním uvedeného způsobu výuky. Celá praktická část obsahuje pouze 37stran.

Přehlednost a uspořádání disertační práce je logické, formální úprava velmi dobrá. Forma stran textu je nejednotná, není dodržen doporučený počet řádků. Cíl práce byl splněn. Autor se postavil k uvedené problematice zodpovědně. Jako méně dostatečné u této práce vidím statistické zpracování výsledků, včetně tvrzení autora, o potvrzení hypotéz, které v práci je pouze procentuální. Využité literární zdroje jsou citovány podle doporučené normy. V práci se vyskytují gramatické chyby. Autor píše v 1. osobě.č.j., vedoucí práce v tomto případě nebyl spoluautor?

Práci i přes uvedené připomínky hodnotím jako velmi zajímavou a nosnou pro praxi.
Doporučuji k obhajobě.

Dotazy k obhajobě

Z jakého důvodu jsou v literatuře uvedeny odborné publikace, s kterými autor nepracoval v textu?

Jaká byla role vedoucího práce, autor v mnoha případech hovoří pouze o sobě.

Konkretizujte náhodný výběr závěrečných esejí.

Jak byly autorem ověřovány hypotézy?

V Ostravě 12.6. 2011 oponent disertační práce: doc.PhDr. Yvetta Vrublová,PhD.